

РОЗДІЛ І. ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА. БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА

УДК 025.34:930.253

ПОНЯТТЯ ДОВІДКОВО- ІНФОРМАЦІЙНОГО ФОНДУ АРХІВУ

Демуз І. О.

У статті з'ясовано призначення служб науково-технічної інформації та довідково-інформаційних фондів, які забезпечують практичну діяльність у галузі архівної справи та документознавства.

Подано тлумачення терміну «довідково-інформаційний фонд», а також дотичних до нього понять: «довідково-інформаційне обслуговування», «довідково-пошуковий апарат» тощо. Проаналізовано склад, завдання і функції довідково-інформаційного фонду архіву, порядок його комплектування, обліку та користування.

Розглянуто зреалізоване протягом 2010–2011 рр. дослідження про служби науково-технічної інформації державних архівних установ України, що засвідчило практику функціонування довідково-інформаційних фондів, зокрема, специфіку формування фондів, довідково-пошукового апарату, форм і методів інформаційної діяльності служб науково-технічної інформації та бібліотек (бібліотечних фондів) державних архівних установ України. У результаті цього експерименту встановлено, що функціонування довідково-інформаційних фондів в окремих архівах не завжди відповідає необхідному рівню, тому потребує заходів щодо вдосконалення.

Ключові слова: довідково-інформаційний фонд, служба науково-технічної інформації, архівна справа, державні архівні установи України, довідково-інформаційне обслуговування, довідково-пошуковий апарат, первинні та вторинні джерела інформації.

ПОНЯТИЕ СПРАВОЧНО- ИНФОРМАЦИОННОГО ФОНДА АРХИВА

Демуз И. А.

В статье выяснено назначение служб научно-технической информации и справочно-информационных фондов, обеспечивающих

практическую деятельность в области архивного дела и документоведения.

Подано толкования термина «справочно-информационный фонд», а также использованных вместе с ним понятий: «справочно-информационное обслуживание», «справочно-поисковый аппарат» и другие. Проанализирован состав, задачи и функции справочно-информационного фонда архива, порядок его комплектования, учета и использования.

Рассмотрены реализованные в течении 2010–2011 гг. исследования о службах научно-технической информации государственных архивных учреждений Украины, что свидетельствуют о практике функционирования справочно-информационных фондов, в частности, специфику формирования фондов, справочно-поискового аппарата, форм и методов информационной деятельности служб научно-технической информации и библиотек (библиотечных фондов) государственных архивных учреждений Украины. В результате этого эксперимента установлено, что функционирование справочно-информационных фондов в отдельных архивах не всегда соответствует необходимому уровню, поэтому требует мер совершенствования.

Ключевые слова: *справочно-информационный фонд, служба научно-технической информации, архивное дело, государственные архивные учреждения Украины, справочно-информационное обслуживание, справочно-поисковый аппарат, первичные и вторичные источники информации.*

CONCEPT OF REFERENCE- INFORMATION FUND OF AN ARCHIVE

Demuz I. O.

Assignment of scientific and technical information services and reference-information funds, providing practical activities in the field of archives and document science were found out in the article.

Interpretation of the term «reference-information fund» and related terms «reference-information service», «reference-search system» was submitted. Composition, objectives and functions of the reference-information fund of an archive, the procedure of its acquisition, registration and use were analyzed.

Implemented during 2010–2011 years researches on the services of scientific-technical information of state archive institutions of Ukraine were considered. This indicated the practice of the resource funds functioning, in particular specificity of funds formation, reference-search system, forms

and methods of informational activity of services of scientific-technical information and libraries (library funds) of state archive institutions of Ukraine. As a result of this experiment it was found that functioning of reference-information funds in separate archives does not always correspond to the required level, therefore it needs measures for the improvement.

Keywords: *reference-information fund, service of scientific-technical information, archiving, state archival institutions of Ukraine, reference-information service, reference-search system, primary and secondary sources of information.*

Постановка проблеми. Важливим чинником розвитку наукових досліджень та удосконалення практичної діяльності в галузі архівної справи та документознавства є науково-технічна інформація. Інформаційне забезпечення науково-дослідної і методичної роботи в Україні, практичної діяльності архівів, а також поширення набутого досвіду в галузі архівної справи покладається на Галузеву службу науково-технічної інформації (далі – ГСНТІ). Вона складається зі служб науково-технічної інформації (далі – НТІ) різного рівня і довідково-інформаційних фондів (далі – ДІФ) при них. На жаль, досвід діяльності служб НТІ ще недостатньо вивчений і мало висвітлювався в наукових публікаціях, у зв'язку з чим ця проблематика є **актуальною**, а результати дослідження можуть бути використані в практичній діяльності архівних та бібліотечних установ, служб НТІ різного рівня.

Метою статті є з'ясування поняття довідково-інформаційного фонду, функцій, призначення і порядку комплектування ДІФ як основної структурної ланки служб НТІ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Організаційна діяльність центрів науково-технічної інформації частково вивчалася низкою дослідників: А. Майстренко, Р. Романовський [3], Л. Одинока [6–8], А. Никифоров [4], В. Новицький, Т. Мірошниченко [5], В. Пархоменко [10] та ін.

Виклад основного матеріалу. ГСНТІ у межах загальнодержавної системи науково-технічної інформації почала функціонувати з 1977 р. після затвердження Положення про Республіканську службу науково-технічної інформації архівних установ УРСР (далі – РСНТІ) та довідково-інформаційний фонд

Республіканської служби НТІ. Впродовж 1977–1998 рр. функції РСНТІ в галузі архівної справи та документознавства виконувала Науково-довідкова бібліотека центральних державних архівів України (нині – Державна наукова архівна бібліотека, м. Київ). Окремими державними архівами було створено служби НТІ, довідково-інформаційні фонди та розроблено положення про них.

Відповідно до «Положення про Галузеву службу науково-технічної інформації», затвердженого 1995 р., Галузева служба НТІ стала функціональним підрозділом Науково-довідкової бібліотеки центральних державних архівів України (далі – НДБ ЦДА). З 1999 р. функції Галузевої служби НТІ з архівної справи та документознавства виконує сектор науково-технічної інформації науково-інформаційного відділу Українського науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства (далі – УНДІАСД).

Галузевий центр науково-технічної інформації з архівної справи та документознавства (далі – ГЦНТІ АСД), створений при УНДІАСД, здійснює: комплектування, облік, систематизацію, зберігання та використання профільної літератури; організацію підготовки бібліографічних інформаційних видань; інформування працівників Державної архівної служби України, державних архівних установ щодо нових надходжень до ДІФ ГЦНТІ. Галузева служба НТІ з архівної справи та документознавства складається з: ГЦНТІ АСД при УНДІАСД; служб НТІ архівних установ; НДБ ЦДА (нині Державна наукова архівна бібліотека, м. Київ) (далі – ДНАБ). На ГЦНТІ АСД покладено функції інформаційно-бібліографічного, науково-методичного та організаційного центру для служб НТІ державних архівних установ України [11, с. 6–7].

В Українській радянській енциклопедії ДІФ визначено як упорядковане зібрання науково-технічних документів і (або) їхніх макро- й мікрокопій із загальними змістовими (неформальними) ознаками; його призначенням є збирання, обробка та зберігання інформації, а також задоволення інформаційних потреб, ДІФ оснащений пошуковим апаратом для знаходження документів за предметними, тематичними й іншими ознаками. Довідково-інформаційні фонди розрізняють за сферами використання (галузь

народного господарства, республіка або область, організація, підприємство), тематикою, цільовим призначенням тощо. У СРСР ДІФ був обов'язковою складовою частиною загальнодержавної системи наукової і технічної інформації і створювався в усіх ланках цієї системи [12].

У статті 1 Закону України «Про науково-технічну інформацію» (1993 р.), а також у ДСТУ 5034:2008. «Науково-інформаційна діяльність. Терміни та визначення понять» подається наступне формулювання довідково-інформаційного фонду: це сукупність упорядкованих первинних документів і довідково-пошукового апарату, призначених для задоволення інформаційних потреб [2, с. 61].

Служба НТІ організовує свою роботу на базі довідково-інформаційного фонду архіву. Основними напрямками роботи служби НТІ архіву є: довідково-інформаційне обслуговування (далі – ДІО) користувачів; комплектування, облік, опрацювання та зберігання, організація користування ДІФ, ведення його довідково-пошукового апарату (далі – ДПА); сприяння впровадженню в практику роботи архівних установ результатів науково-дослідної та методичної роботи, вітчизняного та зарубіжного досвіду.

Стає зрозумілим, що базою для інформаційного забезпечення основних напрямів діяльності архіву є ДІФ (науково-довідкова бібліотека в разі виконання бібліотекою функцій служби НТІ). ДІФ архіву функціонує на підставі затвердженого керівником архіву положення про нього, у складі структурного підрозділу, на який покладено функції служби НТІ. Положенням визначаються склад, завдання, функції та права ДІФ, порядок його комплектування, обліку та користування. Основними напрямками роботи ДІФ є: формування фонду, створення довідково-пошукового апарату, організація зберігання та користування документами фонду.

ДІФ архіву складається із сукупності впорядкованого масиву первинних і вторинних джерел інформації та ДПА до них. Фонд первинних джерел містить:

а) первинні видання різних типів (офіційні, наукові, виробничі, навчальні, науково-популярні, довідкові) та видів (періодичні та неперіодичні, книги, брошури, журнали, з

паперовою основою, мікрофіши, в електронній формі тощо), їхні копії;

б) неопубліковані первинні документи (звіти про науково-дослідну роботу, дисертації, депоновані рукописи, рукописи перекладів, галузеві та внутрішньовідомчі методичні посібники, рекомендації, інструкції, номенклатури справ тощо).

Основними складовими ДПА є:

а) видання та рукописи (у тому числі в електронній формі) вторинних джерел (бібліографічні, реферативні, аналітично-оглядові, фактографічні) – продукція інформаційних органів (інститутів інформації, галузевих органів НТІ), служб НТІ ГСНТІ АСД, інших служб НТІ;

б) архівні довідники: путівники, огляди фондів, описи тощо;

в) масиви виконаних аналітичних, фактографічних, бібліографічних довідок;

г) масиви реєстраційних карток на планові науково-дослідні роботи й облікових карток на завершені науково-дослідні роботи;

д) картотеки (тематичні, фактографічні, видові), каталоги (алфавітний, систематичний, географічний тощо);

е) головна довідкова картотека (ГДК), що містить відомості про фонд методичних розробок, профільну вітчизняну та зарубіжну літературу з питань архівної справи та документознавства, спеціальних історичних дисциплін, а також інформацію про літературу профільного для архіву характеру незалежно від місця її зберігання;

є) електронні інформаційно-пошукові бази даних.

Архів забезпечує організаційні, фінансові та матеріальні умови, необхідні для поповнення, обліку, належного зберігання, користування документами ДІФ, технічне оснащення процесів його формування.

Формування ДІФ передбачає комплекс науково-методичних, технічних і технологічних заходів, спрямованих на комплектування, облік, технічне опрацювання одиниць зберігання фонду, їхню систематизацію згідно з чинними нормативно-методичними документами з архівної, бібліотечної справи та інформаційної діяльності. Організація комплектування

ДіФ базується на основі взаємодії служб НТІ ГСНТІ та інших інформаційних установ, що забезпечують висхідний та низхідний потоки інформації.

Комплектування ДіФ виданнями (документами) з різними носіями інформації здійснюється відповідно до профілю архіву, за тематикою його науково-дослідної та науково-методичної роботи за рахунок:

а) надходжень видань (у тому числі й інформаційних) шляхом їх передплати, закупівлі, книгообміну, а також безоплатного надання Укрдержархівом, УНДІАСД, архівними установами, іншими юридичними та фізичними особами;

б) видань та неопублікованих документів (звітів про науково-дослідну роботу, дисертацій, методичних розробок тощо) архівної установи, у складі якої функціонує служба НТІ;

в) копій рукописів бібліографічних покажчиків, реферативних добірок, аналітичних оглядів, інших вторинних документів, створених службами НТІ ГСНТІ АСД;

г) формування банку власних і копіювання створених іншими установами електронних баз даних (електронних видань наукових та інших творів, офіційних, інформаційних, історичних документів тощо);

д) створення традиційних каталогів ДіФ та картотек на публікації чи неопубліковані документи;

е) ведення службою НТІ документації з питань організації інформаційного обслуговування абонентів системи довідково-інформаційного обслуговування.

ДіФ також комплектується профільною для архівної установи періодикою (журналами, газетами тощо), передплата якої здійснюється у відділенні зв'язку.

ДіФ архіву має комплектуватися: нормативними документами, науковими та методичними розробками архіву; нормативними документами, що регламентують питання роботи архівних установ України; науково-методичними розробками архівних установ, що узагальнюють досвід та можуть бути використані архівом у практичній діяльності, які повинні мати анотацію (реферат); публікаціями архівних документів, оглядами, довідниками; матеріалами нарад, семінарів, конференцій, що

проводилися за профільною проблематикою, регіональних заходів з питань архівної справи, діловодства; копіями опублікованих у ЗМІ статей за профільною та спорідненою проблематикою, що висвітлюють досвід роботи архівних установ різного рівня, досвід установ, підприємств та організацій з питань організації діловодства та архівної справи. Важливим джерелом поповнення ДІФ архіву мають стати Інтернет-ресурси.

ДПА ДІФ архіву складається з сукупності упорядкованих масивів вторинних джерел інформації та системи каталогів і картотек, що забезпечує оперативне надання інформації про склад і зміст ДІФ, систематичний пошук необхідної інформації, ознайомлення працівників архіву з новими надходженнями, задоволення запитів користувачів за конкретною тематикою. Для розкриття складу і змісту ДІФ створюються каталоги, які можуть функціонувати в картковій або електронній формі. Архів самостійно визначає типи та види каталогів, які розкривають зміст ДІФ у певному аспекті та доповнюють один одного [11, с. 10–12].

З'ясувавши структуру довідково-інформаційного фонду та форми його комплектування, звернемося до пояснення термінологічної суті окремих понять, які використовуються у зв'язку з функціонуванням ДІФ: довідково-інформаційне обслуговування і довідково-пошуковий апарат. Зокрема, термін «довідково-інформаційне обслуговування» досить часто вживається як синонім термінів «довідково-бібліографічне обслуговування» і «довідкове обслуговування». Проте, як відзначають у науковій літературі, дані поняття використовують у різних сферах діяльності та різних інформаційних установах. Якщо довідково-бібліографічне обслуговування (ДБО) передбачає наявність конкретних (разових) запитів, з якими звертаються в бібліотеку окремі користувачі або колективні абоненти [1, с. 52], то термін «довідково-інформаційне (інформаційно-довідкове) обслуговування» застосовується в зарубіжних бібліотеках, а також у практиці діяльності органів НТІ, технічних бібліотек, патентних відомств, бібліотек вищих навчальних закладів і включає видачу за запитом як вторинних, так і первинних документів [1, с. 52]. Окрім того, у ГОСТі 7.73-96 «Поиск и распространение

інформації. Термины и определения» зазначено, що довідково-інформаційне обслуговування – сукупність процесів забезпечення інформаційних запитів споживачів інформації. Отже, стає зрозумілим, що терміни «довідково-бібліографічне обслуговування» і «довідково-інформаційне обслуговування» є дещо різними за своєю суттю і другий із них, як правило, використовується для позначення обслуговування користувачів у тому числі у службах НТІ.

Як зазначає Ю. Остапчук, досить часто терміни «довідково-пошуковий апарат» (ДПА) і «довідково-бібліографічний апарат» (ДБА) подаються як синонімічні (як правило, у підручниках та методичних посібниках з бібліографічної діяльності бібліотек вживається термін «ДБА», а в законодавчій практиці – термін «ДПА» [9, с. 33]). Останній із термінів значного поширення набув наприкінці 1960-х рр. і використовувався у двох значеннях: 1) як сукупність різних систем обліку і пошуку документів у фондах; 2) як синонім ДБА, коли зазначалося, наприклад, що ДПА довідково-інформаційного фонду складається із фонду довідкових і бібліографічних видань та комплексу каталогів і картотек, чи що ДПА органа науково-технічної інформації є аналогом ДБА бібліотеки. На думку Ю. Остапчук, основними причинами виникнення терміну «ДПА» були: 1) переклад з англійського вислову «retrieval resources» як «пошукові ресурси», «пошукові засоби», «пошуковий апарат» і «reference aids, reference tools» – як «довідковий апарат»; 2) намагання відрізнити органи НТІ від бібліотек (виділення наше – І.Д.); 3) за аналогією з терміном «апарат видання», який інакше називається «пошуковий апарат» або «довідковий апарат» [9, с. 33].

Отже, довідково-пошуковий апарат – сукупність упорядкованих вторинних документів, створюваних для пошуку першоджерел (Закон України «Про науково-технічну інформацію», ст. 1); це сукупність різних систем обліку та пошуку документів в інформаційних фондах (ДСТУ 5034:2008. Науково-інформаційна діяльність. Терміни та визначення понять) [2, с. 61].

Звернення до практики функціонування довідково-інформаційних фондів в Україні показало, що в останні роки воно

залишається в незадовільному стані. Протягом 2010–2011 рр. УНДІАСД зреалізовано дослідження «Служби науково-технічної інформації державних архівних установ України: інформаційна, організаційна та науково-методична діяльність», що засвідчило специфіку формування фондів, ДІФ, ДПА, форм і методів інформаційної діяльності служб НТІ та бібліотек (бібліотечних фондів) державних архівних установ, які знаходяться у сфері управління державної архівної служби України. Зокрема, результати експерименту показали, що в центральних державних архівах служби НТІ, довідково-інформаційний та бібліотечний фонди знаходяться в різних структурних підрозділах:

– у Центральному державному архіві вищих органів влади та управління України (ЦДАВО України) ДІФ функціонує при методичному кабінеті. До основних завдань архіву не входить інформаційне забезпечення користувачів друкованими виданнями та науково-методичною літературою;

– у Центральному державному архіві громадських об'єднань України (ЦДАГО України) немає бібліотеки, методичного кабінету чи іншого структурного підрозділу, який виконував би бібліотечні функції, відсутня й служба НТІ. Бібліотечний фонд в архіві формується стихійно;

– у Центральному державному історичному архіві, м. Київ (ЦДІАК України) служба НТІ відсутня, а відповідальність за методичний кабінет і службу довідкової інформації покладено на начальника відділу давніх актів архіву;

– у Центральному державному історичному архіві, м. Львів (ЦДІАЛ України) бібліотечні функції покладено на сектор зберігання друкованих фондів, а жоден з підрозділів архіву не виконує функції комплектування, зберігання, обліку та систематизації матеріалів ДІФ та інформування про них;

– у Центральному державному кінофотофоноархіві України ім. Г. С. Пшеничного (ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного) відповідальність за ведення та облік ДІФ покладено на провідного спеціаліста відділу формування НАФ та діловодства, який: комплектує архів профільними документами; вивчає та узагальнює інформацію про стан архівної справи з профільних для архіву питань; веде спільно з іншими архівними

установами та підрозділами архіву наукові дослідження; розробляє методичні посібники, рекомендації, правила, інструкції з питань комплектування документів; впроваджує у практику роботи архіву результати наукових досліджень, методичні розробки та прогресивні методи роботи;

– у Центральному державному науково-технічному архіві України (ЦДНТА України) службу НТІ архіву створено у 2010 р., однак вона не є самостійним структурним підрозділом, а входить до складу відділу використання інформації документів. На службу НТІ покладено бібліотечні функції, тому що в архіві немає науково-довідкової бібліотеки як самостійного підрозділу. Відповідальність за роботу з бібліотечним фондом несе служба НТІ. У складі служби НТІ знаходиться бібліотека (офіційна назва – бібліотечний фонд); методичний кабінет (офіційна назва – ДІФ), а також ДПА;

– у Центральному державному архіві-музеї літератури і мистецтва України (ЦДАМЛМ України) бібліотечний підрозділ та служба НТІ відсутні як самостійні структури;

– у місцевих державних архівах служби НТІ почали створюватись у 1970–1980-х рр., зокрема в держархівах Вінницької, Сумської, Одеської та інших областей. У 2002 р. діяльність служби НТІ було відновлено в Держархіві Запорізької області. У цілому, функції служби НТІ та бібліотек виконують різні структурні підрозділи держархівів (відділ інформації та використання документів, відділ організації та координації архівної справи, відділ зберігання, обліку та науково-довідкового апарату, організаційно-аналітичний відділ та ін.) [3, с. 26–28].

Висновки. Таким чином, проведений аналіз термінології засвідчує, що чіткого та, головне, вичерпного визначення поняття «довідково-інформаційний фонд» ні в працях дослідників, ні в законодавстві на сьогоднішній день немає. Ще не сформована єдина терміносистема понять, які використовуються у зв'язку з функціонуванням ДІФ: за своїм змістом поняття «довідково-інформаційне обслуговування», «довідково-бібліографічне обслуговування», «довідкове обслуговування», а також «довідково-пошуковий апарат» і «довідково-бібліографічний апарат» асоціюються як синоніми. Поряд із теоретичними труднощами з'ясування сутності ДІФу існують труднощі,

пов'язані з його практичним функціонуванням. Наявність методичних рекомендацій щодо складу, завдань довідково-інформаційного фонду архіву, порядку його комплектування, обліку та користування не гарантує повноцінної реалізації його функцій, тому потребує заходів щодо вдосконалення.

Список використаних джерел

1. Добко Т. Довідково-бібліографічна діяльність наукових бібліотек Національної академії наук України: становлення та розвиток (XX ст. – перше десятиліття XXI ст.) / Тетяна Добко; від. ред. О. С. Онищенко; НАН України. Нац. бібліотека України ім. В. І. Вернадського. – К., 2013. – 376 с.

2. Інформаційні ресурси. Словник законодавчої та стандартизованої термінології / НАПН України; Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського; [уклад.: П. І. Рогова, Я. О. Чепуренко, С. М. Зозуля, І. Г. Лобановська]. – К.: Нілан-ЛТД, 2012. – 283 с.

3. Майстренко А. А. Наукове дослідження «Служби науково-технічної інформації державних архівних установ України: інформаційна, організаційна та науково-методична діяльність»: хід, результати, висновки / А. А. Майстренко, Р. В. Романовський // Архіви України. – 2012. – № 3. – С. 25–34.

4. Никифоров А. Є. Науково-технічний прогрес та економічне зростання / А. Є. Никифоров // Державне регулювання економіки. – К.: КНЕУ, 2004. – С. 166–209.

5. Новицький В. Є. Тенденції розвитку та інноваційного регулювання ринків праці в глобальному та інформаційному середовищі / В. Є. Новицький, Т. Є. Мірошніченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ivveir.org.ua/NOVICKIY.doc>. – Назва з екрана.

6. Одинока Л. Галузева система науково-технічної інформації з архівної справи та документознавства / Л. Одинока // Українська архівна енциклопедія / Держкомархів України, УНДІАСД. – К., 2008. – С. 224.

7. Одинока Л. Галузевий центр науково-технічної інформації з архівної справи та документознавства / Л. Одинока // Українська архівна енциклопедія / УНДІАСД. – К., 2008. – С. 230.

8. Одинока Л. Інформаційно-бібліографічна діяльність УНДІАСД / Л. Одинока, Р. Романовський // Студії з архів. справи та документознавства. – 2004. – Т. 12. – С. 34–39.

9. Остапчук Ю. Обґрунтування терміна «довідково-бібліографічний апарат бібліотеки» / Ю. Остапчук // Бібліотечний вісник, 2009. – № 4. – С. 33–37.

10. Пархоменко В. Д. Інформаційна аналітика у сфері науково-технічної діяльності / В. Д. Пархоменко, О. В. Пархоменко. – К.: УкрІНТЕІ, 2006. – 224 с.

11. Служби науково-технічної інформації державних архівних установ України: інформаційна, організаційна та науково-методична діяльність: метод. рекомендації / Держ. архів. служба України, УНДІАСД; уклад.: С. С. Артамонова, А. А. Майстренко, Л. П. Одинока, Р. В. Романовський. – К., 2012. – 34 с.

12. Чорний А. І. Довідково-інформаційний фонд / А. І. Чорний // Українська радянська енциклопедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://leksika.com.ua/18300305/ure/dovidkovo-informatsiyniy_fond.

References

1. Dobko T. Dovidkovo-bibliografichna diialnist naukovykh bibliotek Natsionalnoi akademii nauk Ukrainy: stanovlennia ta rozvytok (XX st. – pershe desiatylittia XXI st.) / Tetiana Dobko; vid. red. O.S. Onyshchenko; NAN Ukrainy. Nats. biblioteka Ukrainy im. V.I. Vernadskoho. – K., 2013. – 376 s.

2. Informatsiini resursy. Slovnyk zakonodavchoi ta standartyzovanoi terminolohii / NAPN Ukrainy; Derzh. nauk.-ped. b-ka Ukrainy im. V.O. Sukhomlynskoho; [uklad.: P.I. Rohova, Ia.O. Chepurenko, S.M. Zozulia, I.H. Lobanovska]. – K.: Nilan-LTD, 2012. – 283 s.

3. Maistrenko A.A. Naukove doslidzhennia «Sluzhby naukovo-tekhnichnoi informatsii derzhavnykh arkhivnykh ustanov Ukrainy: informatsiina, orhanizatsiina ta naukovo-metodychna diialnist»: khid, rezultaty, vysnovky / A.A. Maistrenko, R.V. Romanovskiy // Arkhivy Ukrainy. – 2012. – № 3. – S. 25–34.

4. Nykyforov A.Ie. Naukovo-tekhnichnyi prohres ta ekonomichne zrostantia / A.Ie. Nykyforov // Derzhavne rehuliuвання ekonomiky. – K.: KNEU, 2004. – S. 166–209.

5. Novytskyi V.Ie. Tendentsii rozvytku ta innovatsiinoho rehuliuвання ryнкiv pratsi v hlobalnomu ta informatsiinomu seredovyshchi / V.Ie. Novytskyi, T.Ie. Miroshnychenko [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.ivveir.org.ua/NOVICKIY.doc>. – Nazva z ekrana.

6. Odynoka L. Haluzeva systema naukovo-tekhnichnoi informatsii z arkhivnoi spravy ta dokumentoznavstva / L. Odynoka // Ukrainaska arkhivna entsyklopediia / Derzhkomarkhiv Ukrainy, UNDIASD. – K., 2008. – S. 224.

7. Odynoka L. Haluzevyi tseentr naukovo-tekhnichnoi informatsii z arkhivnoi spravy ta dokumentoznavstva / L. Odynoka // Ukrainska arkhivna entsyklopediia / UNDIASD. – K., 2008. – S. 230.

8. Odynoka L. Informatsiino-bibliohrafichna diialnist UNDIASD / L. Odynoka, R. Romanovskiy // Studii z arkhiv. spravy ta dokumentoznavstva. – 2004. – T. 12. – S. 34–39.

9. Ostapchuk Iu. Obgruntuvannia termina «dovidkovo-bibliohrafichniy aparat biblioteku» / Iu. Ostapchuk // Bibliotechnyi visnyk, 2009. – № 4. – S. 33–37.

10. Parkhomenko V.D. Informatsiina analityka u sferi naukovo-tekhnichnoi diialnosti / V.D. Parkhomenko, O.V. Parkhomenko. – K.: UkrINTEI, 2006. – 224 s.

11. Sluzhby naukovo-tekhnichnoi informatsii derzhavnykh arkhivnykh ustanov Ukrainy: informatsiina, orhanizatsiina ta naukovo-metodychna diialnist: metod. rekomendatsii / Derzh. arkhiv. sluzhba Ukrainy, UNDIASD; ukklad.: S.S. Artamonova, A.A. Maistrenko, L.P. Odynoka, R.V. Romanovskiy. – K., 2012. – 34 s.

12. Chornyi A.I. Dovidkovo-informatsiinyi fond / A.I. Chornyi // Ukrainska radianska entsyklopediia [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://leksika.com.ua/18300305/ure/dovidkovo-informatsiinyi_fond.

ДАНИ ПРО АВТОРА

Демуз Інна Олександрівна, доктор історичних наук, доцент, завідувач кафедри документознавства

ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»

вул. Сухомлинського, 30, м. Переяслав-Хмельницький, Київська обл., Україна, 08401

e-mail: demuz_inna@ukr.net

ДАНИЕ ОБ АВТОРЕ

Демуз Инна Александровна, доктор исторических наук, доцент, заведующий кафедрой документоведения

ГВУЗ «Переяслав-Хмельницкий государственный педагогический университет имени Григория Сковороды»

ул. Сухомлинского, 30, г. Переяслав-Хмельницкий, Киевская обл., Украина, 08401

e-mail: demuz_inna@ukr.net

DATA ON AUTHOR

Demuz Inna Olexandrivna, Doctor of History, the Head of Document Science Department

State Higher Educational Establishment «Pereyaslav-Khmelnytsky Hrygoriy Skovoroda State Pedagogical University»

Ukraine, Kyiv region, Pereyaslav-Khmelnytsky, Sukhomlynsky Street 30, 08401

e-mail: demuz_inna@ukr.net

УДК 025.4.05

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА КЛАСИФІКАЦІЙНИХ СИСТЕМ УДК ТА ББК

Лугова Т. А., Городніченко А. В.

У статті проаналізовано найпоширеніші в Україні універсальні документні класифікації, здійснено порівняльний аналіз класифікаційних систем УДК та ББК, показано їхні переваги та недоліки, подано тенденції розвитку цих систем та особливості використання у сучасних інформаційних сервісах.

Визначено, що зазначені класифікаційні системи мають ряд переваг і недоліків, оскільки різняться за багатьма критеріями. Попри все, вони не втрачають своєї актуальності, а, навпаки, їхні позиції щодо застосування на території України зміцнюються. Порівняльний аналіз показав, що саме УДК володіє такими вимогами до документної класифікаційної системи, як універсальність, міжнародність, адаптивність до появи нових галузей знань.

Ключові слова: *УДК, ББК, класифікаційні системи, індексування, систематизація, класифікація документів.*

СРАВНИТЕЛЬНАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА КЛАССИФИКАЦИОННЫХ СИСТЕМ УДК И ББК

Луговая Т. А., Городниченко А. В.

В статье проанализированы распространенные в Украине универсальные документные классификации, осуществлен сравнительный анализ классификационных систем УДК и ББК, показано их преимущества и недостатки, представлены тенденции